

Дата: 04.06.2024

Клас: 9 клас

Предмет: Історія України

Завдання:

1. Образотворче мистецтво XVI - XVIII ст.
ст. ~~167~~ - 168

Віповідати на запитання на ст. 168.

2. Петляк Іван Скоропадський ст. 175-176

Віповідати на запитання на ст. 175

Класе

§ 35. Наступ Російської імперії на автономію Гетьманщини

Упродовж уроку
доберіть факти,
які свідчать про
обмеження
української
автономії росій-
ською владою

Згадайте, у складі якої держави перебувала Лівобережна Україна на початку XVIII століття.

Як ви розумієте значення понять «автономія», «Гетьманщина»? Чи пам'ятаєте ви, що в листоводі 1708 року Петро I здійснив багатурівську різанину, а в 1709 році зруйнував Чортківський Сті? Що вам про це відомо?

1. Гетьман Іван Скоропадський

У листоводі 1708 року новим гетьманом став Іван Скоропадський. Вперше цар не уклав з ним договору, який би підтверджував давні права Гетьманщини, а надіслав «Решетилівські статті» у формі указу. Крім того, при гетьмані перебував царський представник Андрій Ізмайлов, котрий був «вухами і очима» Петра I. Він стежив за гетьманом і старшиною, мав право втручатися в міжнародні, майнові, управлінські справи Гетьманщини.

Так звана «зрада» гетьмана Івана Мазепи та запорожців була використана царем як привід для посилення антиукраїнських заходів у різних сферах. У політичній: резиденцію гетьмана перенесли ближче до російського кордону — в місто Глухів, де розташували два московські полки. В економічній: українським купцям дозволяли вивозити зерно в Європу тільки через російські північні порти; мито з російсько-українського кордону надходило до царської казни; козаків часто залучали до будівництва фортець, каналів, доріг по всій Росії, де їх багато гинуло від надтяжких умов праці. У культурній: заохочувався переїзд до Петербурга і Москви українських науковців та діячів культури; було заборонено друкувати українські книги, окрім церковних. З монастирів до Росії вивезли рукописні і друковані книги. Усі ці заходи російського царя Петра I прийнято називати наступом на автономію Гетьманщини.

Для посилення контролю над Гетьманщиною Петро I ще за життя Івана Скоропадського 29 квітня 1722 року створив першу Малоросійську колегію. Відчуваючи неспадне, Іван Скоропадський призначив наказним гетьманом Павла Полуботка, а сам відійшов від справ і в скорому часі помер. Після його смерті Петро I заборонив вибори нового гетьмана.

1. Як Петро I обмежив владу новообраного гетьмана Івана Скоропадського?
2. Які антиукраїнські заходи здійснивав Петро I? Наведіть приклади.
3. Чому Іван Скоропадський ще за життя передав владу наказному гетьману?

← відповідь на запитання

Ім'я (повне). Іван Ілліч Скоропадський.

Народження. Народився в Умані.

Походження. З козацької старшини.

Освіта. Випускник Києво-Могилянського колегіуму.

Ключові події життя.

До 1708 року. Був полковником Стародубського полку.

Однодумець Івана Мазепи, але згодом відійшов від нього.

Великий вплив на Івана Скоропадського мала його друга

дружина — Анастасія Маркевич, згадувана у джерелах як «Гетьманича Настя». Козаки жартували, що Іван носить плахту, а Настя — булаву.

З 1708 року. Гетьманував у найскрутніші часи терору (фізичних розправ з метою залякування) царату над українцями. За указом Петра I, у 1711–1712 роках здійснив

другий згін населення Правобережної України на Лівобережжя. Неодноразово

звертався до царя із проханнями про відновлення козацьких вольностей. Натомість

у 1722 році його владу обмежила Малоросійська колегія. Помер у Глухові.

Похований у збудованому ним Гамаліївському монастирі.

1. Доберіть факти, які підтверджують, і факти, які спростовують твердження: «Іван Скоропадський був винуватцем обмеження автономії Гетьманщини».

2. Малоросійська колегія і наказний гетьман Павло Полуботок

До Малоросійської колегії (1722–1727 роки) входили 6 російських офіцерів на чолі з бригадиром Степаном Вельяминовим. Розташовувалася вона у Глухові. Зі створенням Малоросійської колегії Гетьманщину вивели із підпорядкування Колегії іноземних справ і підпорядкували, як будь-яку іншу російську провінцію, Сенатові.

Картина Василя Волкова
«Павло Полуботок
розмовляє з Петром I
у Петропавлівській фортеці»

Малоросійська колегія отримала від Петра I широкі повноваження. Вона здійснювала управління Гетьманщиною, збирала податки в царську казну, контролювала Генеральну військову канцелярію, розсилає російських солдатів та розглядала скарги від населення на діяльність місцевих органів влади та судів. Останнє запровадили, щоб посварити між собою українців.